

Ми завжди були разом

КУПИТИ

Драматичний роман, що надихає до переосмислення життя!

Римма завжди боялася змін. Але коли в неї діагностували рак, жінка зрозуміла, що настав час бути собою і жити так, як хочеться.

Випадково Римма натрапляє на дивне оголошення в газеті: чоловік, на ім'я Влад шукає досвідчену даму, яка навчить його розуміти, чого хочуть дівчата та як із ними спілкуватися. Риммі уже нема чого втрачати, і вона погоджується на зустріч, водночас навіть не здогадуючись, як звичайне знайомство здатне змінити її життя...

СВІТЛАНА ТАЛАН

*Ми завжди
були разом*

КСД

СВІТЛАНА
ТАЛАН
— —

СВІТЛАНА
ТАЛАН

— —
*Ми завжди
були разом*

РОМАН

ХАРКІВ
2024 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2024

ISBN 978-617-15-0956-6 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Талан С.

Т16 Ми завжди були разом : роман / Світлана Талан. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024. — 240 с.

ISBN 978-617-15-0868-2

Римма завжди боялася змін. Але коли в неї діагностували рак, зрозуміла, що настав час бути собою і жити так, як хочеться. Випадково Римма натрапляє на дивне оголошення в газеті: чоловік, на ім'я Влад, шукає досвідчену жінку, яка навчить його розуміти, чого хочуть дівчата та як із ними спілкуватися. Риммі уже нема чого втрачати, і вона погоджується на зустріч, водночас навіть не здогадуючись, як звичайне знайомство здатне змінити її життя...

УДК 821.161.2

© Талан С. О., 2023

© Depositphotos.com / jakkapan, irinabort, обкладинка, 2024

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2024

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2024

Очима ти сказав мені: люблю.
Душа складала свій тяжкий екзамен.
Мов тихий дзвін гірського кришталю,
Несказане лишилось несказаним.

Життя ішло, минуло той перон.
Гукала тиша рупором вокзальним.
Багато слів написано пером.
Несказане лишилось несказаним.

Світали ночі, вечорили дні.
Не раз хитнула доля терезами.
Слова, як сонце сходили в мені.
Несказане лишилось несказаним.

Ліна Костенко

Грім серед ясного неба

Римма відклала вбік вишивку: вона так стомилася, що все перед очима почало розпливатися і дрібні хрестики на тканині вже зливалися в одну цілу строкату пляму. Робити на замовлення не так вже й просто, як здається. Блузку потрібно вишити в строк, зазначений замовником, і нікого не хвилює, що орнамент пливе перед очима та ние спина, яка зігнулась від сидіння в одній позі. До початку новорічних свят залишилися лічені дні, а роботи ще вистачить на декілька днів. Римма зазирнула у вікно. Вона знала, що потрібно перемкнути зір на віддалені предмети й таким чином дати можливість очам відпочити. З висоти третього поверху вона спостерігала за дітлахами, які на дитячому майданчику якомсь мляво каталися на каруселях та гойдалках, які скриплять. Сніг так і не зміг втриматися на землі, хоча й випадав декілька разів: ішли дощі, тож він швидко сходив.

«Найімовірніше, Новий рік буде без снігу, — думала жінка, розглядаючи дівчинку, яка чомусь стояла осторонь і не наважувалася підійти до дітлахів. — Новенька, чи що?» — майнула в Римми думка.

Нарешті дівчинка набралася сміливості та підійшла до дітей. Вона щось сказала, та хлопчик, який неохоче розкручував карусель, — пригальмував її, тож всі повернулися в бік новенької. Уже за п'ять хвилин дівчинка сиділа на каруселі разом із іншими дітьми.

«Як швидко діти знаходять спільну мову, — подумала Римма. — Дорослі навчають життя дітей, але інколи їм самим варто повчитися в дітей, наприклад, швидко заводити дружбу, вміти прощати образи, та й взагалі — дивитися на цей світ простіше, не ускладнюючи його».

На столику обізвався улюбленою мелодією мобільник. Римма глянула на табло телефона, яке світилося, — це телефонувала її подруга Люба.

— Привіт, Любаню! — відповіла Римма на вітання подруги.

— Ти вже сходила до лікаря? — поцікавилася Люба.

— Тьху ти! Зовсім забула, що мені сьогодні треба йти по результати обстеження!

— Ну ти даєш, подруго! Виходить, що я більше за тебе хвилююсь! Тобі зовсім начхати на своє здоров'я?

— Зараз я нормально почуваюся, — виправдовувалася Римма. — Якби щось боліло, то не забула б, а так...

— Нічого собі заявочки! — казала Люба надто емоційно. — Двічі знепритомніти, і це ти вважаєш нормальним?! Та я на твоєму місці бігла б до лікарів, спотикаючись, а вона сидить удома й зовсім забула, де має бути сьогодні! Загалом так, ти зараз негайно відкладаєш свою вишивку, збираєшся, а я буду в тебе за десять хвилин! — сказала Люба тоном, який не терпить заперечень.

— Навіщо?

— Не тупи, Римко! Силоміць потягну тебе за руку до лікарні.

— Та не треба, Любаню, — заперечила Римма. — Я сама сходжу.

— Сьогодні?

— Так.

— Точно?

— Обіцяю, — сказала Римма, зітхнувши.

Жінка-емоція, вулкан, вибухова жінка — так Римма називала подругу. Це були дві повні протилежності. Римма — спокійна, трохи навіть повільна, а Люба — як вибух на планеті: швидка, легка на підйом, емоційна, у неї за один день настрій може змінитися сто разів. Любаня була здатна на сміливі дії, тому часто ухвалювала імпульсивні рішення, могла розплакатися через дрібниці та спокійно пережити розрив стосунків із людиною, без якої, як вона нещодавно запевняла, не може жити. Її не можна було назвати вітряною, та її життєва енергія надавала Риммі сил, а Люба, зі свого боку, намагалася бути спокійною і розважливою, як її подруга. Вони познайомилися давно, майже двадцять років тому. Тоді у Люби був маленький Антон, у Римми — первісток Євгенчик, і вони зустрілися біля дому, прогулюючись із дитячими візками, розговорилися. Виявилось, що Люба живе в будинку напроти й що вона навчалася в одному класі з Ігорем — чоловіком Римми. З того часу й досі вони товаришували, хоча через незрозумілі причини Люба недолюблювала Ігоря й не приховувала цього. Римма вирішила, що, можливо, вона була таємно закохана в її Ігоря у шкільні роки й, не отримавши взаємності, затаїла на нього образу.

Римма, зітхнувши, глянула на блузку та швидко зодягнулася. Їй потрібно сходити до лікаря й дізнатися про результати свого обстеження та аналізів, бо Люба не відчепиться. Римма ніколи не

скаржилася на здоров'я, але кілька місяців тому відчула загальне нездужання, а потім примудрилася двічі втратити свідомість просто на вулиці. Поки Ігор не повернувся з відрядження, Римма піддалася на вмовляння подруги пройти обстеження й пішла до лікарні до свого знайомого лікаря, колишнього однокласника Валерія, який уже давно став шанованим та заслуженим лікарем Валерієм Павловичем.

Римма їхала у старому гуркіливому трамваї та думала про те, що тільки згаяла дорогоцінний час, проходячи дороге обстеження, й ось тепер знову робота відкладена убік години на дві — це точно. Найімовірніше, у неї просто нездужання від авітамінозу й перевтома від того, що, виконуючи замовлення вдома, мало перебувала на свіжому повітрі.

Вона вже шкодувала про те, що так легко погодилася з подругою, і тепер доведеться їй доведеться працювати вечорами, коли очі втомлюються ще більше.

Римма стала в чергу під кабінетом лікаря й, коли прийшла її черга, постукала у двері.

— Можна? — спитала вона, зазирнувши до кабінету.

— А! Римма? Проходь, — привітно сказав Валерій.

— Здрастуй... те, Валерію Павловичу! — сказала жінка, заходячи в кабінет. — Я проходила у вас обстеження... — почала вона.

— Знаю, знаю, — перебив її лікар і запросив сісти.

«Сподіваюся, що в мене все нормально», — подумала Римма, помітивши, що лікар перестав усміхатися, надовго зупинивши свій погляд на розгорнутій картці пацієнтки.

У Римми від хвилювання закружляло у голові, зашуміло, задзвеніло у вухах, і вона зробила кілька глибоких вдихів, щоб не знепритомніти прямо тут, у присутності лікаря. Невиразне передчуття біди, що насувається, паралізувало її свідомість, і вона здригнулася, впалим голосом вичавила з себе:

— У мене все нормально?

— Не зовсім, Риммо, — сказав Валерій. — Повинен сказати, що тобі треба було звернутися до лікарів раніше, набагато раніше...

— Сподіваюся, це щось не дуже серйозне? — спитала вона, відчуваючи, що шум у голові посилюється й запульсувало у скронях.

Те, що казав їй лікар, Римма зовсім не усвідомлювала. Свідомість сприймала лише уривки його фраз:

— Онкологія... Пізно звернулася... Запізнилася з лікуванням... Саркома... Зробимо все можливе... Ми не Боги...

— Я все зрозуміла! — Римма різко підвелася, і її хитнуло. Вона встояла на ногах, схопила сумочку.

— Дякую... Мені час іти!

— Жінко, куди ви? — почула вона голос медсестри, коли була вже біля дверей.

— Риммо, не роби дурниць! — голос Валерія прозвучав ніби з-під води.

Вона побігла коридором, немов рятуючись від раптової біди, яка на неї звалилася, у роздягальні схопила пальто, вискочила на вулицю, вдихнула на повні груди свіжого повітря. Почуте здавалося їй страшним сном. Ось-ось вона прокинеться у своїй спальні й зітхне з полегшенням, зрозумівши, що їй наснився кошмар. Римма поспішила піти подалі від лікарняних корпусів, як від чогось страшного, що несе біду та вийшла на широкий проспект. На ньому були люди, відгукувалися звуками клаксонів автомобілі, гуркотіли вантажні машини, які пролітали дорогою.

— Маячня! Цього не може бути! Не може бути — і крапка! — шепотіли губи жінки, яка розгублено дивилася довкола себе сліпими очима. — Він помилився! Не може бути!

Скільки часу й куди Римма йшла, вона не пам'ятала. Коли озирнулася навколо, то зрозуміла, що зайшла досить далеко від того місця, де їй винесли страшний вирок.

«Можливо, я злякалася і не так усе зрозуміла? — міркувала вона, прямуючи до зупинки трамвая. — Ні, я чітко почула: онкологія, саркома».

Римма згадала розмови стареньких всезнавців біля під'їзду, які казали, що рак лікується, а саркома — ні. Вона не знала, правда це чи ні, але слово «саркома» лякало її, жахало, а свідомість не могла прийняти те, що це захворювання зачепило її, яка ніколи не скаржилася на здоров'я. На що вона хворіла? Тільки на простудні захворювання, як і всі. І раптом таке!

— Ні, не може бути! — промовила вона вголос, заходячи в салон трамвая.

— Ви щось сказали? — запитав хлопець попереду неї.

— Ні... Так... Вибачте, — розгублено пробелькотіла Римма.

Хлопець здивовано глянув на дивну жінку й відійшов убік. Римма повернулася додому, кинула пальто на тумбочку в коридорі, не помітивши, як воно повільно сповзло з неї, розпласталася безформною плямою на підлозі. Жінка тяжко опустилася на диван і завмерла. Їй треба було заспокоїтись і зрозуміти, що ж таки відбувається. Відкинувши голову, вона дивилася в стелю.

«Потрібно цей день прокрутити з самого початку, — вирішила вона. — Я поснідала, помила посуд і взялася до роботи. Вишивала ці хрестики доти, доки вони не почали зливатися в одну пляму. Потім я дивилася у вікно, спостерігала за дітлахами. Далі — зателефонувала Люба, нагадала про візит до лікаря. Я поїхала. Там був Валерій. Він сказав, що я надто пізно звернулася до лікарів та виявив у мене саркому».

Вона дивилася в стелю невидячими очима, уявно повторюючи, немов мантру, багато разів: «У мене саркома. У мене саркома».

— Чому?! Чому саме в мене? — закричала Римма, наче прокинувшись від страшного сну. — Чому саме я?! Ну чому?!

Вона впала на диван обличчям донизу й довго плакала ридаючи, все ще не до кінця сприймаючи страшну новину. Жінка билася в істериці, заламувала руки, до болю вчепившись у диванну подушку, не чуючи голосу мобільного телефона. Римма втратила лік часу, а коли сльози скінчилися — настало повне отупіння. Вона ходила з кімнати до кімнати, безцільно, не усвідомлюючи, де вона та хто вона, потім зайшла на кухню, відкрила кран, набрала чашку води, залпом випила, потім другу, третю... Її знудило і вона вирвала. Римма вмила холодною водою, втомлено опустилася на стілець.

— Це кінець, — видихнула вона. — Мені лише сорок років, і я помру.

Страх знову скував усе її тіло та вона завмерла в одній позі. Їй невтомно телефонували, але Римма не хотіла нікого чути.

«Мені треба побути наодинці», — подумала вона й вимкнула мобільний телефон.

До самого ранку жінка, вбита горем, не зімкнула очей. Коли засірив світанок, вона почувалася повністю розбитою та спустошеною. Їй здавалося, що по всьому тілу розповзаються страшні метастази у вигляді щупалець кальмара. Римма відчувала їх на фізичному рівні. Ось вони ворухнуться всередині неї, добираються до горла, здавлюють,

починають душити, їй вже немає чим дихати... Римма підбігла до вікна, відчинила його, жадібно ловлячи ротом свіже прохолодне повітря. Стало набагато легше дихати. Вона зачинила вікно, заварила собі каву. Гарячий, міцний та солодкий напій з кожним ковтком повертав її у реальність. Відклавши чашку вбік, Римма зрозуміла, що їй треба з кимось поговорити, інакше вона збожеволіє. Жінка довго шукала мобільний телефон. Він впав на підлогу зі столика й там лежав вимкнений. Римма увімкнула його. На ньому було двадцять два пропущені дзвінки від Люби.

— Приходь до мене, — незнайомим хрипким голосом сказала вона в слухавку та, не чекаючи відповіді подруги, натиснула червону кнопку.

***

Люба зайшла до квартири, у коридорі кинула на тумбочку шубку, чобітки — в куток, сумочку та якісь газети — на стіл у кімнаті. У цьому була її подруга. Вона звернула увагу лише на головне, не враховуючи другорядне. Зараз для неї було важливо дізнатися, що з Риммою, а де розкидані її речі — це дрібниця. Люба плюхнулася на диван і попросила пити. Римма принесла їй чашку з водою та подруга залпом її випила.

— Фух! — видихнула вона. — Нарешті дісталася! Тільки-но вийшла з офісу купити свіжі газетки, а тут ти телефонуєш. Взяла газетки з оголошеннями, може, потрапить путня робота... Риммо, та що з тобою?! На тобі обличчя немає! Ти була в лікарні? І навіщо вимкнула телефон? — посипалися запитання.

Римма з нетерпінням чекала, коли подруга замовкне, а дочекавшись, зрозуміла, що навіть їй важко зізнатися в тому, що трапилося. Вона сіла поряд на диван, підігнала ноги та обійняла їх руками.

— Я була в лікаря, — тихо промовила Римма. — У мене онкологія.

— Що-о-о?! — витріщила очі подруга.

— Ти правильно почула. У мене рак.

— Який рак? Що ти несеш? Я в країні Нерозуміння. Цього не може бути... Це, мабуть, помилка, лікарська помилка. Таке часто буває, — стривожено казала Люба.

— Хотілось би, щоб діагноз виявився помилкою, — Римма сумно усміхнулася куточками губ. — Мені хотілося б опинитися в країні

Помилок, як ти часто говориш, але, на жаль, я в країні Страшної Реальності.

— Не поспішай гарячкувати! Почнемо спочатку. Ти поїхала у клініку.

— Так.

— До свого однокласника... Як його там звати?

— Валерій Павлович.

— І що тобі сказав цей твій Валерій Павлович?

— Що я пізно звернулася і в мене саркома.

— Так, — протягнула Люба й почухала перенісся. — Зараз я в країні Роздумів.

Люба встала й почала ходити по кімнаті, немов міряючи кроками її довжину та ширину.

— Не маяч перед очима, — трохи нервово сказала Римма.

Люба зупинилася й подивилася на подругу. Римма сиділа в тій же позі, обхопивши коліна і втупившись в одну точку на килимі.

— Це тобі сказав твій однокласник? — запитала вона ще раз.

— Так! Так! Так! І яка різниця, хто він мені?

— Він міг помилитися! Ти про це не подумала? У тебе є його номер телефону? — збуджено промовила Люба. — Звісно ж є! Де твій телефон? Ага, ось він! Бери та набирай його!

— Щоб ще раз почути, що в мене саркома? Ні вже, будьте ласкаві! Сама з ним говори! — сказала Римма й набрала номер Валерія. — Можеш говорити? — запитала вона. — Моя найкраща подруга хоче в тебе щось спитати, — і вона простягла Любі мобільний телефон.

— Доброго дня, Валерію Павловичу! Це Люба, подруга Римми, — защебетала та в слухавку. — Скажіть, мабуть, чи не може бути в діагнозі помилки?.. Можливо, варто ще раз пройти обстеження?.. А якщо в іншій клініці?.. Це точно?.. Я вас зрозуміла, дякую. До побачення.

— Переконалася? — сумно промовила Римма.

— Він просить тебе прийти на прийом. Каже, що ти втекла.

— Що він сказав? Можлива помилка?

— Так тобі лікарі й визнають свою помилку!

— Люба, кажи правду, не бреш, — попросила Римма.

— Каже, що помилки не може бути. На бажання (або за бажанням) можеш пройти обстеження в іншій клініці, викинувши на вітер купу

грошей, — це не мої, його слова, — вже сумно додала Люба. — Збирайся, зараз поїдемо.

— Куди ще?!

— Туди ж! Онкологія — це тільки діагноз, але не вирок! Зараз такі захворювання лікуються, і навіть досить успішно, а то розпустила шмарклі... Чого сидимо? Кого чекаємо? Одягаємось, викликаємо таксі та вперед! Сподіваюся, ти своїм ще не повідомила?

— Ні, звичайно. Ти була першою, кого я «втішила».

Таксі швидко доставило їх до будівлі клініки. Люба підбадьорювала подругу, й у Римми з'явилася надія.

— Сама зайдеш чи підемо удвох? — запитала Люба біля кабінету лікаря.

— Я сама, — відповіла Римма та рішуче переступила поріг.

— Риммо, куди ти втекла? Не дослухала до кінця і помчала, — Валерій усміхнувся, запропонував сісти. — Як дитина, слово честі!

— Я злякалась. Одне слово «саркома» навело на мене дикий страх, — зізналась Римма. — Трохи отямилась і зрозуміла, що нам треба продовжити розмову. Перше. Ти мені повинен відповідати чесно, нічого не приховуючи.

— Риммо, ну я ж лікар, а не одружений коханець на побаченні із заміжньою жінкою. Запитуй, що тебе цікавить.

— Помилка може бути? Можливо, мені варто обстежитись знову або в іншій клініці? Я розумію, що кожна жаба своє болото хвалить, чи не так?

— Пройти повторне обстеження в іншому місці, звичайно ж, можна, і ти маєш на це право, але я тобі гарантую, що результат буде той самий, — сказав він, уважно дивлячись на жінку. — Моя порада: не марнуй гроші, вони тобі ще стануть у пригоді.

— Навіщо?

— На лікування.

— Ти ж сам сказав, що я звернулася пізно, — нагадала йому Римма.

— Так, надто пізно, — підтвердив лікар, — але треба лікуватися.

— Чи є гарантія на лікування? — Римма з надією подивилася просто йому у вічі.

Валерій Павлович відвів погляд убік, зупинив його на лікарняній картці, навіщось почав гортати її. Скільки ж разів йому ставили такі запитання! І як нестерпно важко говорити в такому разі правду. Якось

він підслухав розмову хворих, які казали, що лікарі звикли до смертей і ставляться до них спокійно та байдуже, але це була неправда. Кожна людина має одне життя, коли розумієш, що йому вже не можна допомогти, стає страшно, а сказати про те, що він приречений, — ще страшніше. Зараз був такий випадок. Він повинен повідомити цю новину Риммі, — красивій, рудоволосій, ще квітучій жінці, яка швидко перетвориться на висохлу живу мумію і від болю не хотітиме жити настільки, що смерть стане для неї спасінням від мук. Хіба можна до цього звикнути? Йому треба жити з тим, що на його очах йдуть з життя не тільки люди похилого віку, але й молоді, які шалено хочуть жити. І заради того, щоб рятувати тих, хто ще має надію, він тут.

Римма чекала на відповідь. Пауза, що тривала, не передвіщала нічого доброго, і жінка завмерла в очікуванні.

— Може, мені потрібна хіміотерапія чи операція? — обережно спитала вона. — Я згодна на все.

— Риммо, я вже казав, що ти звернулася до лікарів надто пізно, — повільно промовив він.

Звичайно ж він повинен був сказати їй це, але він відтягував час, ніби якісь хвилини могли врятувати цю гарну жінку від смерті, а його — від тортури це вимовити.

— Пізно оперувати... чи щось ще робити, — промовив Валерій тихо, але чітко вимовляючи кожне слово.

Римма скам'яніла. Вона сиділа навпроти нього з широко розплющеними від страху очима. Він знав, що сюди вона йшла за надією, а він її добиває своїми словами.

«Інакше не можна, — намагався він себе виправдати, — вона має знати правду».

— Риммо, але це ще не кінець. Ти можеш лягти до нас у відділення, ми будемо підтримувати твій організм, допомагати йому...

— Продовжити моє життя? — спитала вона голосом.

— Так! Саме так, але ти житимеш!

— На скільки продовжити?

— Цього ніхто не знає, крім Всевишнього, — уникнув він прямої відповіді.

— Тоді, Валеро, скажи мені прямо, скільки мені лишилося? Без цієї підтримки організму?

Вона поставила пряме й найважче питання. Він повинен зараз дати на нього відповідь. У такі хвилини Валерій Павлович ненавидів себе через те, що вирішив стати лікарем. Коли йшов навчатись у медичний, то були райдужні мрії про порятунок хворих, проте реальність виявилася набагато страшніше — він повинен не тільки лікувати, а й повідомляти страшні звістки.

— Я не можу сказати, — сказав він.

— Тоді скажи «від» і «до», — попросила Римма.

Жінка була налаштована рішуче, і він зобов'язаний був бути з нею чесним. Валерій поцікавився, чи не зможе до нього прийти її чоловік, але Римма була проти цього, вона сама хотіла знати всю правду.

— Від двох до трьох, — сказав він.

— Років?

— Місяців, Риммо, місяців! Але якщо ти будеш у нас лікуватися, то ще додасться час! — сказав лікар.

Він не міг далі мучити себе та сказав їй усе відразу. Валерій Павлович не витримав її погляду, у якому застиг жах, підвівся, підійшов до вікна і втупився в нього.

— Скільки ще... додасться? — порушила мовчання жінка.

— Можливо, ще кілька місяців, — відповів він і обернувся до Римми: — Повір, у такій ситуації це багато! Навіть один місяць — це цілих тридцять днів!

— Дякую. Я зрозуміла, — приречено промовила вона. — Мені треба подумати... Я піду?

— Почекай, я випишу тобі рецепти на ліки, скажу, як вживати, — сказав він.

Валерій Павлович швидко сів за стіл і розгонистим почерком почав заповнювати бланки рецептів. Вона слухала мовчки, тихо промовила «дякую» і вийшла з кабінету. Він підійшов до вікна і знову дивився в одну точку.

— Ну що там? — до Римми кинулася подруга, але, побачивши її розширені від розпачу очі, мовчки пішла за нею до виходу.

Люба викликала таксі, і дорогою додому Римма коротенько все їй розповіла.

— Що ти зараз будеш робити? Подзвониш чоловікові? Дітям? — запитала вона Римму.

— Мені треба подумати.

- Я візьму відгули й буду поряд з тобою!
- Мені треба побути на самоті. Не ображайся!
- Сподіваюся, що ти ухвалиш правильне рішення й лікуватимешся.
- Я подумаю, — повторила Римма.

Римма вийшла біля свого будинку та зайшла до квартири. Їй потрібно було вирішити, як і коли повідомити страшну новину рідним. З голови зникли всі думки, крім вердикту лікаря. Вона зрозуміла, що треба себе чимось зайняти, інакше їх не позбутися.

«Я скоро... Мене не стане, а в шафах безлад!» — спало їй на думку.

Римма кинулася до одержних шаф так, наче у неї залишилося кілька годин життя, і почала швидко перебирати вміст, перекладати речі з полиці на полицю, складати їх по-новому, навіщось нюхала їх, чи, бува, не пахнуть потом, несла на прання — і так полиця за полицею. Потім вона зупинилася і стомлено присіла на диван.

«Навіщо я це роблю? Невже мені буде не байдуже, у якому стані буде шафа після мене і що на це скаже той, хто її відкриє?» — подумала вона.

Римма сіла на диван, підібгала ноги, обхопила коліна руками — її улюблена поза. Так було зручно сидіти й думати. Незабаром будуть новорічні свята, коли всі зберуться разом. Дочка Влада та син Євген навчаються у цьому ж місті на архітекторів, але добиратися далеко, тож вони вирішили жити у студентському гуртожитку, де веселіше та менше батьківського контролю. Доньці вісімнадцять років, син на рік старший за неї, але дітей відправили до школи разом, і навчаються вони на одному факультеті. Чоловік Ігор — далекобійник. Він у відрядженні, але на свято повернеться додому. Усі вони в передчутті свята, коли можна побути кілька днів разом.

«Я не можу зіпсувати їм святковий настрій, — думала Римма. — Якщо вже розповідати, то після свята. Так буде найкраще для всіх. Та й я зможу відчути свято, одне з останніх. Чи взагалі останнє?»

Знову туга й розпач стиснули Римму лежцатами з усіх сторін. Вона підвелася, прибрала зі столика газети з оголошеннями, які забула подруга. Пошвендявши безцільно по кімнаті, Римма знову сіла на диван, прийнявши улюблену позу. У голові — думки про прожиті роки. Дитинство минуло в селі. Коли їй було сім років, народився брат Андрій. Якось навесні — Андрієві тоді було п'ять років — вони всією родиною відпочивали біля річки, варили польову кашу. Римма з братом

та іншими дітьми бігала з м'ячем берегом, веселилася, як всі діти. Ніхто не помітив, як брат упав у річку. Римма побачила його у воді, покликала на допомогу дорослих. Чоловіки витягли вже бездиханне тіло. Вона і раніше відчувала нестачу батьківської любові, а після загибелі Андрійка її майже не помічали. Батьки годували, одягали її, вона не була чимось обділена матеріально, але й не знала, що таке материнська ласка. Тоді в неї з'явилося почуття провини за загибель брата і їй весь час здавалося, що мати з батьком вважають, що саме вона недогледіла Андрійка, хоча вони її ніколи в цьому не звинувачували. З часом батьки почали дедалі частіше випивати, забуваючи про дочку. Благо, Римма на той час могла сама про себе подбати, вона прала свої та їхні речі, готувала на всіх і давно упокорилася з тим, що її не люблять і просто терплять.

Римма була вже одружена, коли батьки, напившись вкотре в мотлох, поставили на газову плиту чайник і заснули. Водою залило конфорки, і вони вчаділи.

***

— Я взяла кілька днів відгулів, потім два вихідних, так що можемо побути вдвох, — сказала Люба Риммі. — І не кажи, що тобі хочеться бути наодинці з собою. Що таке самотність, я дуже добре знаю. Мого бовдура цікавлять більше дівчата, ніж мати, і це нормально. З чоловіками у мене не складається. На рахунку один законний чоловік, який об'ївся груш багато років тому, а решта чоловіків... Вони як епізоди у фільмі: то з'являються, то зникають у невідомому напрямку. І майже весь час я на самоті, яка поступово і невпинно вбиває.

— У тебе ще все попереду, — сумно сказала Римма.

— Не ний! Знаєш, який у мене настрій? Хочеться зробити щось шалене і, можливо, навіть дурне! Може, зробимо щось таке? — весело спитала Люба.

— Наприклад?

— Ось що тобі хотілося б, але до цього ти не наважувалася зробити?

Римма замислилась. Вона багато чого не робила в житті з того, що хотілося. Хотіла працювати на «швидкій», їздити за викликами, але чоловік був проти. Він допоміг їй влаштуватися в реєстратуру поліклініки, і в неї була спокійна, не запорошена, але страшенно нудна

робота. Напевно, так і тривало б, але Ігор підзаробив грошей, коли став далекобійником і почав їздити за кордон. Вони обміняли однокімнатну квартиру на трикімнатну з доплатою, зробили ремонт, і він наполягав, щоб вона звільнилася й займалася дітьми. Риммі хотілося спілкування з людьми, вона намагалася влаштуватись туди, куди їй підказувало серце, але Ігор їй категорично заборонив працювати на «швидкій». Діти пішли вчитися, і Риммі іноді хотілося ввечері з чоловіком погуляти вулицями, сходити в кафе чи ресторан, але Ігор хотів бути вдома, і вона погоджувалася. Вона боялася зробити щось таке, щоб не потрапити на злі язики бабусь біля під'їзду, хоча іноді було величезне бажання стулити їм пельку та послати їх якнайдалі. Їй хотілося носити короткі спідниці і шорти, але вона так і не наважилася вийти в такому одязі з під'їзду. Римма думала, що весь час під когось підлаштовувалась, а в цей час минала її молодість.

— Я давно хочу відрізати довге волосся, — нарешті промовила Римма.

— Так у чому справа?! — Люба різко повернулася і ледь не перекинула журнальний столик. — У тебе шикарне пишне хвилясте руде волосся! Якщо його скоротити, то буде такий прикид, що всі молоді дівчата обзасдряться! Йдемо до перукарні?

— А якщо Ігорю не сподобається? Йому подобається довге волосся.

— Головне, щоб тобі подобалося, а не Ігорю. Яка різниця, що йому подобається?! — невдоволено поморщила ніс Люба.

— І чому ти його так не любиш? — усміхнулася Римма.

— А за що його любити? Так ми йдемо чи як?

— Зробімо стрижку та сходімо кудись, — запропонувала Римма.

— Ось це правильно! Гуляти так гуляти! Йдемо в кабак!

Римма пройшлась кімнатою, підійшла до вікна, обдумуючи пропозицію подруги.

«Можливо, Люба має рацію? — подумала вона. — Скільки можна дивитися в це вікно, роздивляючись одну й ту саму картину? У цьому дворі змінюються лише декорації пір року. З року в рік одне й те саме. Так минуло все життя, сумно та прісно. А й справді, іноді хочеться зробити щось божевільне, таке, що виходить за рамки пристойного».

— А ти знаєш, я згодна!

— Ось і пречудово! — надихнулася Люба. — Зараз ми зробимо твоє бліде обличчя трохи яскравішим. Діставай косметику!

За пів години Римма зібралась. Люба злегка почаклувала над макіяжем, а Римма вдягла коротку сукню. Вона її давно купила, чорненьку та маленьку, яка має бути в кожної дівчини. Трикотаж підкреслив всі принади її граціозної статури, і Римма відчула себе в ній зовсім молоденькою. Чорні колготки, чобітки на підборах, кожушок — все це вона давно не вдягала, берегла невідь-чому, а тепер дістала й почувалася впевнено. Дві старенькі біля під'їзду замовкли, коли побачили свою сусідку в незвичайному вбранні та провели жінку допитливими поглядами.

— Вирядилася! — тихо сказала одна з них услід Риммі.

— Ніяк ніж на гульки! Чоловік же у відрядженні! — додала друга.

Римма усміхнулася. Зараз їй було байдуже, що скажуть про неї ці старі пліткарки, їй навіть хотілося подразнити їх. Усе найдорожче в неї вже було на межі втрати. Отже, можна прожити залишок свого життя так, як хочеться. А їй дуже хотілося повеселитися, потанцювати й навіть напиться.

— Не шкода? — спитала перукар, глянувши на розпущене волосся клієнтки. — Шикарні!

Волосся у Римми розсипалося по плечах і спині золотистими хвилями, густими, пухнастими, без єдиної сивої волосини.

— Абсолютно! — впевнено відповіла жінка.

— Це ваша мама чи батько передали у спадок таку красу? — поцікавилася перукар, накриваючи накидкою плечі Римми.

— В обох було чорне волосся.

— Сусідська! — хмикнула Люба.

Римма пишалася своїм волоссям, але останнім часом у неї виникло наполегливе бажання їх підрізати. Колись у молодості їй заздрили всі подруги, потім — любувався чоловік. Згодом Ігор перестав їх помічати, і компліменти залишилися в минулому. Таке довге та густе волосся вимагало особливої уваги та догляду, і Римма доглядала за ним, купуючи дорогі шампуні, роблячи маски, а потім для зручності просто стягувала гумкою в пучок на потилиці та ходила зі звичайним «хвостиком». По телевізору в рекламних роликах і фільмах все частіше миготіли рудоволосі дівчата не з довгим волоссям, а до плечей, і Риммі шалено хотілося хоча б трохи бути схожою на них. До того ж природа нагородила її світло-матовим відтінком шкіри, позбавивши її обличчя від темного ластовиння, яке часто псувало зовнішність. Лише кілька

цих малопомітних цяток на щоках біля носа вказували на те, що такий колір волосся у неї від природи. Якось Римма сказала чоловікові, що хоче скоротити волосся, на що було категоричне: «Не смій!» Вона не стала суперечити чоловікові, усе ще сподіваючись, що він, як і раніше, під час близькості пропускатиме пасма її волосся крізь пальці й говоритиме про те, що ніколи ні в кого не бачив такої краси. Надії Римми виявилися порожніми мріями — Ігор перестав звертати увагу на її волосся, хоч і заборонив підрізати.

— Не хочете продати волосся? — спитала перукар, милуючись пучком волосся у своїх руках, який світився рудиною на сонці.

— Ні, я заберу з собою, — відповіла Римма.

— Вони дорого коштують! — зауважила дівчина.

«Куди заберу? На той світ?» — спало на думку Риммі, але вона відкинула її, вирішивши залишити своє волосся на пам'ять доньці, яка не успадкувала від матері таку красу.

Дівчина перестала чаклувати над головою Римми, зняла накидку з її плечей, струсила, ще раз долонею підпушила волосся клієнтки і урочисто сказала:

— Ось тепер все!

Римма глянула в дзеркало і посміхнулася. На неї дивилося помолоділе на кілька років обличчя. Красива лінія піднятих вгору брів, пухкі губи, яким помада надала особливої яскравості, широко розплющені очі зеленуватого відтінку, обрамлені густими чорними віями, над якими попрацювала подруга. А волосся! Вони пишною рудою хвилястою копицею красиво вклалися навколо трохи подовженого лиця. Римма подякувала дівчині, поклала свій рудий хвіст, стягнутий чорною гумкою в пакет і сховала в сумочку.

— Ти просто чудова! — сказала їй Люба. — Мені б таку зовнішність, усі чоловіки були би біля моїх ніг! А ось твій бугай цього не цінує!

— Ти знову про Ігоря? І чим він тобі так насолив? — незле запитала Римма.

— Скажеш, цінує та любить? — гмикнула подруга.

У ресторані було багатолюдно, незважаючи на те, що було три години пополудні. Подруги знайшли вільний столик і зробили замовлення. Вино вибирала Люба, яка заявила, що всякий шмурдяк пити не збирається, і зупинилася на дорогому білому сухому вині.

— Не хвилюйся, я сама все оплачу, рушимо до країни Вдоволення, — сказала вона Риммі, помітивши, як округлилися очі подруги, коли вона побачила ціну пляшки.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ